

Universitätsbibliothek Paderborn

Homiliæ Qvadragesimales Reverendissimi D.ni P. F. Hieronymi Baptistæ De Lanvza Venerabilis memoriæ Episcopi Barbastrensis & Albarrazini, Ord. FF. Prædicatorum

Ex Hispanico idiomate in latinum perfectè fideliterq[ue] iuxta posteriorem omnium, nouamq[ue] editionem translatae, & ab innumeris cùm S. Scripturæ, tùm SS. Patrum typographicis erroribus emendatæ ... cum triplici Indice ...

Lanuza, Jerónimo Bautista de

Antverpiæ, 1649

§. 16. Viri Niniuitæ. Omnes Niniuitiæ, viri suerunt, de quorum pœnitentia, & Reginæ Saba sapientia conscribitur aptum medicinale Recipe.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-53012](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-53012)

gaudeat deliciis: per hoc ad tam horrenda descen-
 dentes cruciatuum tormenta, vt nullum tibi sit
 futurum membrum, quod suos nō patiatir cru-
 ciatus. *Quantum glorificauit se & in deliciis suis,*
tantum datur illi tormentum & luctum. Hoc probè
 imo malè experti sunt Pharisæi, qui eo neruos
 omnes intendebant, vt in Hierusalem, & terra
 promissionis firmam constituerent sedem, loca
 ua, honores, &c. *Superbia cordis tui ex-*
ultat te &c. Si inter sidera posueris nidam tuam,
nide dicit abam te. Attende quid desideres, vide
 quæ proerres, quod si contra Dei legem quid-
 quam moliaris, & tuis obedias concupiscentiis
 ex hoc mihi crede, torum perdes, & in profun-
 du: omnium decides miseriarum. Hoc erit tibi
 signum: mors mea, mea resurrectio: me ete-
 rnam vestris manibus voluntariè interempto,
 mors ego manibus te in gan gloriosus. O quam
 efficit signum Christi mors! hæc quippe ve-
 stram manifestabit malitiam, at eus in mori-
 endo bonitatem. Non potuit tota mortalium
 malitia, addo, nec inferni, consendere altius,
 quam vt Deum ipsam sacrilegi interimerent:
 quoniam peruenerunt peccata eorum vsque in
 caelum, Et Dominum occiderunt lessum. Dominum
 suum, saluatorem suum.
 Fieri nequit vt nefandior patretur à seruo
 peruersitas, quam si Dominum suum cruci con-
 figat ignominiosæ, sed nec eminentior dari
 potest, bonitas, charitas ac misericordia Dei,
 quam pro illis ipsis mori, qui eum morti tra-
 debant innocen. Testatur prima veritas. *Maja-*
rem hac dilectionem nemo habet, vt animam suam
quis ponat pro amico suo. Finc vero (clamat D.
 Bern) *Avl. regredia est, Christe tua charitas, cum*
virā tuam fuderis etiā pro inimicis. *Comendat*
charitatem suam Deus in nobis quoniam cū adhuc
peccatores essemus secundū scripturas, Christus pro nobis
mortuus est. ait D. Paul. Sicut enim præcipuū fu-
 turum est signū peruersæ vestre potestatis, mors
 mea: me in profundū descendere sepulchri amertis
 cetero deglutiri; ita præcipuū erit mea signum
 potestatis, tertia die assurgere rediituum. Fuit
 hic nouus prædicationis partus Euangelicæ:
 fuerunt hæc signa cæteris præstantiora. Censeo
 hic impleri illud Exodi. Post vituli confictilis
 idololatriam, precibus itabatur Moyses cum
 Deo, cui Deus: gradi nolo vobiscum, te vos soli,
Populus dura cervicis es vna die dispergam te &c.
Facies mea præcedet te. O Domine Deus replicat
Ligron. Bapt. de la Nuz. Tom. 2.

Moyses; *Si non tu ipse &c.* Internecioni tradetur
 populus, actum est de illo, si non tu ipse præ-
 cedas populum Ductor. Demum post quadra-
 ginta dierum ac noctium in monte ieiunium, &
 sermonem cum Deo productum, quo tempore
 ei ostendit *Posteriora eius.* Repetit Moyses sum-
 thema: *Si inueni gratiam in conspectu tuo, Domi-*
ne, obsecro gradiaru, nobiscum; & hoc eo mo-
 do, vt petierat: *Vt glorificemur ab omnibus populis.*
 Cui Deus; *Populus dura cervicis est.* Et hoc ip-
 sum Domine iam noui; Verumtamen, hæc mi-
 hi (amabo) gratiam concede, *Respondit Dominus:*
Ego inibo pactum, vidensibus cunctis signa faciam,
quæ numquam visa sunt super terram, nec in illu-
gentibus, vt cornu populus iste, in cuius es me-
dio, & tu Domini terribile, quod facturus sum. Quæ,
peccor, et ut hæc signa, maiora his quæ fecit in
Ægypto grauisima, in Marath mirabilia, & in
manna de caelo magnaia? Et aiunt Rabbanus
ac Rupertus, adhuc maiora. Et, nō fallor, illud
est, de quo Isaias coram A. naz rege Numquid
parum vobis est, molestos esse hominibus, quia mo-
lestus est & Deo meo? Ecce dabit Dominus vobis sig-
nam: Ecce virgo concipiet. Partum enitit nouum,
id est Euangelium, omnibus gentibus: Faciam
signa quæ numquam visa sunt. Et hoc signum,
erit Christi mors & resurrectio, in quo dedica-
tio Euangelii fundabitur. Signum Ione propheta
Quo populus iste duræ cervicis v. deat opus il-
lud terribile, nimirum propriam experiatu re-
probationom, de quibus alias latius disseremus.

§. 16. Viri Niniuitæ. Omnes Niniuitæ, viri
 fuerunt, de quorum penitentiā, & Regina
 Saba sapientia conscribitur apud mede-
 cinale Recipe.

O Ccasionē huius, prædicat illis Christus co-
 rum reprobationem, æternamque condem-
 nationem, ad quam eis erunt Niniuitæ
 anigraphæ, & iudices condemnatos: et quan-
 doquidem illi, ad vicam, hominis incogniti
 comminationem, mari eis. ventis ceteri et sta-
 ti nullo alio præcurrente vel comitante signo,
 parum est quod crediderint, in super. admiran-
 dam omnes subire penitentiam, tege præ eu-
 te, vsque ad infimem gregis opificem, a fort. s-
 simo vsque ad puellam tenerissimam, a sene æ-
 tate declin, vsque ad infanti lum vico vix na-
 tum: illi vero tot exhortationibus, tot signis con-
 firmatis, non tantum ei non crediderunt, insu-
 per: & ei. m. ciarunt, & peiores euaserunt. Viri
 K a a Nini

UNIVERSITÄTS-
 BIBLIOTHEK
 PADERBORN

Niniuita surgunt in iudicio. Ecce. Nota Veri Niniuita.
 Admiror D. Petr. Chrylogogi conceptum,
 quo l' ab initio civitatem hanc condiderit Deus
 & de Iona disposuerit historiam, in populi Iu-
 daeorum condemnationem, & suae potestatis
 testimonium, eorumque ob durationem, vt sua
 omnibus pateret causa justificata. Civitas erat
 haec toti mundo celeberrima, & illa quae p' ima
 post diluuium fuit aedificata, vbi populus in co-
 piosam exercuit multitudinem, inter quos vixit
 famosus ille Nemrod, filius Chus, Nepos Cham
 de quo Spiritus, S. *Ipse cepit esse potens in terra*
Potens (ait D. Aug.) *robore avelacia, superbia, cru-*
ditate. Proinde sic addit: *a Et erat iobustus ve-*
nator coram Domino, D. Aug. b Venator homi-
 num, quos sibi tyrannus subiciebat, & sauo
 regebat imperio D. Hieronymus ait: quod feritate
 & cruciatuum terribilitate, populum a cultu
 Dei, ad idololatriam attrahebat. Hoc est *Coram*
Domino. Alii *contra Dominum.* Scipsam Regem
 creavit, & Babyloniam extruxit. *Eius principum*
regnavit Babylon. Hic pater fuit Nini, ex mul-
 torum opinione, quem omnium primum adora-
 runt vt Deum cognominis Belus, quem filius
 eius Nini, vt Deum voluit adorari. Vnde, con-
 sequenter omnia idola sibi nomina assumpserunt
 Baal, Baal, Baalim: credunt quoque eum fuisse
 Iouem, omnium quos perfida caecaque colunt
 Gentilitas Deorum Primicium, Quae Babylonia
 egressus aedificavit Niniuen: hanc in iuxta funda-
 mento. *De terra illa egressus est Assur, & aedifica-*
uit Niniuen. Hunc Assur opinantur multi fuisse
 Ninum. Addit autem S. Hieronymus: *Hac est ciui-*
tas magna. Ecce civitas prima cognomine ma-
 gna, & iure merito, vt enim refert Perorius, ex
 Diodoro, & Strabone, complectebatur in ci-
 uitate viginti leucas ho aias. Muri centum pe-
 dum altitudine erigebantur, amplitudine tanta,
 vt pariter su tres quadrigae procederent, cen-
 tuum quae quadrata turribus munitur ducen-
 torum pedum altitudine, quae in tam vastam ex-
 creuit magnitudinem, vt in diebus Iona, iter
 ad eam perambulandum requireretur triduuum.
 Ex solis pueris lactentibus numerabantur cen-
 tum viginti milia. Perpende, quae haec ciuitas?
 Quanto autem haec ciuitas aliis magnitudine ac
 opibus excoiebat, tanto quoque alias vincebat
 malitia, ac peccatis *Vsq'ue ad calum Ecce.* Vult
 illam misericors Deus ad frugem reducere me-
 liorem, quid ager? An millenos destinabit pro-
 phetas, qui toto spectante populo mirabilia o-
 perentur, quibus illi commoti conuertantur?
 Minime gentium. Vnicum tantum mittit, &
 eum quidem incognitum, maris aboruium ille

igitur eos illo modo preparabit, vt ad vicam
 suam praedicationem omnes se virili peccatore ad
 vera conuertant lameta poenitentiae *Virum Niniuita*
 An ergo non fuerint ibi mulieres? Fuerunt
 (asserit D. Chryl.) Jartamen vocantur omnes viri:
 omnes quippe viri fuerunt, in agenda poeniten-
 tia, virili, constanti, infra loque peccore. No-
 ta: D. Cyrillus id quod postmodum D. Greg.
 quod in Dei vocabulario, hi omnes vocentur
 viri, qui viri sunt fortitudine, constantia, & pe-
 ctoris robore, licet: quoad sexum sint mulieres:
 sicut e conuerso, omnes illi vocantur mulieres,
 qui tales sunt pusillanimitate, inconstantia, tu-
 miditate, & virutum exercent opera ea repidi-
 tate, vt se suis patientur passionibus lupetari. Ita
 expendit Origenes: quod homines productoris
 barba de populo suo vocet mulierculas, vni
 suo Ezechiel collocutus: *Contra filias populi tui,*
Loquebatur de praedicatoribus, & populi rectoribus.
 Quinimo & ipsos Niniuitas, post annos
 quadraginta vidit, propheta Nahum, & eos in-
 uenit omnes mulieres: *Ecce populus tuus mulieres*
in medio tui. Quid igitur, an in tam copiosa ho-
 minum multitudine viri nulli reperiebantur?
 Sicut omnes fuerunt viri, dum poenitentiam ani-
 mo virili ac constanti sunt amplexi *Virum Niniuita*
 ita postmodum omnes, vt mulieres censeban-
 tur, quando quadraginta post haec annis in agen-
 da poenitentia defecerunt, & se suis passi leue
 cupiditatis, feminea inconstantia superari.
Ecce populus tuus, mulieres. Viros vult Deus (te-
 statur D. Greg.) & ad illos tantummodo veci-
 feratur, quando ait: *O viri, ad vos clamato.* Qui in
 agenda poenitentia vir est, qui tam complecti-
 tur, vt Niniuita, adeo stricto, ieiunio adeo duri-
 tis cil eius, adeo dolorosis gemitibus, adeo viua
 cordis compunctione, adeo absolutis prophi-
 tis, adeo publica morum viceque mutatione,
 Illi (credamus Christo) generationem hanc
 prauam & adulteram iudices condemnabunt:
 Pariter & ipsa Regina Saba, quae ex auditu
 tantum eorum, quae centenariis multis a Meri-
 die leucis, de Salomonis sapientia vulgari fama
 spargebantur, iter aggressa est adeo diuturnum
 periculosum, & sumptuosum, vt eum, & videret
 praesentem, & audiret disputantem, quo vero
 propior accedebat, eo plus & reuerentius &
 magnificiebat Salomone: Hi autem, genera-
 tio prava & adultera, cum me habeant praesen-
 tem, qui maior sum infinitis Salomone, non
 longo viarum intervallo praedictum, sed oculis
 suis spectatum, quanto coram eis plura edo mi-
 racula, tanto me reputant viliores.
 Subu

I.
 Origo
 urbis
 Nini-
 ue.
 Gen.
 10.8.
 a Gen.
 10.10.
 D. Au.
 b L. 16
 de ciu.
 cap. 4.
 Tom. 5
 c Lib 6
 Erimo.
 Gen.
 10.11.
 Iona.
 cap. 1.

Hom. 1 ad
 populum.
 Lib. 1. de
 adoratione.
 Lib. 28.
 mor. c. 7.
 In c. 13.
 Ezech. 13
 17.
 Nahum.
 3. 13.
 Lib. 28.
 mor. c. 7.
 Fran. 2. p.
 Lib. 1.
 Luc. 2.
 Luc.
 11.
 Lib. 1.
 Gen. c.

49 Subtiliter expendit D. Ambr. quod diuina
quodam sapientia Christus copulauerit ope-
ra Niniuitarum, Regine Aultri diligentie, vt
ex illis ambobus; Pharisæis iustitiam suæ
causam ostenderet damnationis; nobis autem
perfectum ac sufficiens nostræ salutis remedium.
Quid egerunt Niniuitæ? *Pœnitentiam egerunt
in predicatione Ione, eam que animo sua serio, vt
de his testatus sit Vates, Ionas: Prædicauerunt
iuniorum; & vestiti sunt saceti &c. Et clamau-
erunt ad Deum. & conuersi sunt à via sua mala.*

Quid Regina Saba requisit? Sapientiam.
Veni à finibus terre audire sapientiam Salomonis.
His pœnitentes Niniuitæ, & Regina sapiens
efficitur. En tibi, ô peccator, omnibus numeris
abolutum salutis tuæ remedium, vna medicina
confecta ex duobus, Niniue & Saba, pœnitentia
& sapientia. Tibi necessaria est pœnitentia,
qua gemas, plores, & coram Deo humilis pro-
fitearis, rogans misericordiam, qua de præte-
ritis doleras & confundaris delictis, ieiunio quo-
que ac cilicio corpus tuum castigas: sit autem
illud vtiliter, constanter, non ioco, non femi-
nina leuitate: Peccata desere, de via tua mala
ad meliorem convertere, & tunc eris: *Conuersi
sunt vniuersi: sicut à via sua mala. An illud suffi-
ciat? Nequaquam, sed & sapiens esto, vt teip-
sum custodias, diligenter, sedulo caueas, ne ad
deplorata semel ac relicta peccata, vt canis ad
vomitum, reuertaris: Sapientia requiritur, qua
te hoc in statu serues incolumem, & manum
mittens ad aratrum retro ne respicias, regno
Dei ineptus. Hoc prædicat D. Ambrosius, pecca-
toribus necessarium. Peccata commissis plangere.*

Et plangenda iterum non committere.
Hac, vt iter, ex causa, Christus celebrem
instituit concionem, quam nobis refert D. Luc.
& præmissis rebus præclarissimis, quales diuino
ore suo erudibat Dei sapientia: addit. *Memores
estote uxoris Lot.* Cunctis nota liquet historia, no-
uerunt omnes exitum huius mulieris infelicem
metamorphosin formidandam, quam perpendit
D. Augustinus. Si rem penitus inspiciamus, mulier
fuit hæc prototypon pœnitentis sed stulti pœ-
nitentis, inquam: realiter enim luxuriosam
deseruit ciuitatem, & ea profusus est egressa,
fugit & in montana celerissima conscendit.
Attamen varium & mutabile semper femina,
quæ corpore maledictam reliquerat ciuitatem,
eamdem oculis repetiit curiosa. Verus pœni-
tens, totaliter manum mittat peccatum, illi
valeat in perpetuum, occasiones fugiat, sed
nec oculos suos quidem ad illud reflectat. Stulta

mulier hæc & cerebro vacua, sale non est salu-
ta, proinde in statuam salis conuersa castigatur.
Quærit D. Augustinus, cur magis in statuam salis,
quàm æris, vel petræ? Si enim ad æternam
hæc statua erat seruanda memoriam, teste Spi-
ritu S. *Incredibilis anima memoria, durior statua*

Sap. 6. 12.
æræ, quàm salis, quæ aquis diluit, obriguisset.
Sed Dei acquiescamus decreto: sal etenim sym-
bolum est sapientie. Conuertitur igitur mulier
insipida in salis statuam, quæ sapientiam deno-
tet, vt tu, velut animal, vitæ tuæ audis, illam
lambas, cum naturale sit animalibus, ex petra
salis meliorari, & perditum recuperare cibo-
rum appetitum. Illam tu lambas, & sapiens
esto. *Nec enim in quæcumque statuam, sed in sta-
tuam salis versa est, vt exemplum fieret, & consti-
mentum, vnde alii salientur, id est eius memi-
nisse proficere ad sapientiam. Petra enim salu lan-
guentibus animalibus palatum sapientum reddit, &
edendi aviditas reparatur. a t Rupert.*

O quot
pœnitentes dolemus, quibus non proficit pœ-
nitentia, vt pote insipientibus: heri Sodoma
peccatorum egrediuntur, at hodie in illam re-
grediuntur: heri mulieris societati renuntiasti
luxuriosæ, hodie vero in eam reflectis oculos,
imo & conuertis animam: heri alterius puellæ
donaria reiecasti pœnitens, hodie illa repetis &
quæ is facti pœnitens, quæ tibi erant offendi-
culo, heri Iulium domibus excessisti flens a-
mare comite D. Petro, vbi Christum perfidus
abiurauit, & hodie te video remeantem, qui
pœnitentiam agis de pœnitentia. In ipsis hoc
patet Niniuitis. Fuerunt pœnitentes, & tales
quales nouimus, attamen male sapientes: eo
quod breui annorum intercurso, ad viam suam
malam, à qua pius sapientes deslexerant, repe-
darint insipientes; Quocirca Deus illos peredi-
dit relapsos, vt illis propheta Nahum fuerat
comminatus. *Ex duobus (ait D. Ambrosius, huius
historie commentator) constat Ecclesia, & vt aut
peccata nescias, aut peccare desinas, Pœnitentia
enim delictum abolet, sapientia cauet. Ex de-
fectu pœnitentia quidam perunt, alii ex defectu
sapientie. Iudæi ex vtroque, qui propterea
Niniuita condemnabunt, qui pœnitentiam egerunt
ad prædicationem Ione. Illi autem pœnitentiam
non egerunt ad prædicationem Christi, & Regina
Aultri, quæ sapiens esset, & audiens sapien-
tiam Salomonis, isti autem nequaquam sapientes
facti sunt, audientes ipsam Dei sapientiam Chri-
stum. Si illos igitur condemnabunt: Niniuitæ
& Regina Saba; Avertat Deus, ne & ipsi nos
condemnent, sed nos potius instruant iudicantes.*

Ex
A a a
Ex

RUPERT
Lib. 6. in
Gen. 12.

D. AMBROSII

sed nos potius instruant rudiores. Ex Ninivitis vita vivamus per Dei gratiam, qua semper in feriam discamus agere penitentiam, & ex Regina Austri in perseverare sapientes: ut in hac aeterna gloria perfruamus. Amen.

S V M M A R I V M

HOMILIAE NONAE SEQUENTIS.

a §. 1.
b §. 2.
c §. 3. 4.
d §. 5.
e §. 6.
f §. 7.
g §. 8.
h §. 9. &
i §. 10.
j §. 11.
k §. 12. 13.
l §. 14. 15.
m §. 16.
n §. 17.
o §. 18.
p §. 19.

Reponit nobis Evangelium mulierem Chananzam, qua nobis sit magistra orationis a hæc enim ea est, qua quidquid nobis est necessarium, obinemus b Eam domo sua expulerunt calamitates, & ad Christum adduxerunt: ipse enim est, qui ad hoc illas immittit c & docet nos orationis argumenta. Primum: à peccato discedere d. Secundum: exordiri à *miserere e*. Tertium: suorum peccatorum culpas recognoscere f. Quartum: ad Deum recurrere pro remedio quod si subinde taceat, nec respondeat, hæc ea est ratio: ne tua finiat oratio, qua ei est acceptatissima h. Et si verbis non respondeat, respondet tamen via virtutis i. Quintum: in ea perseverare k. Sextum: calamitates perfere patienter l & de necessitate elice e virtutis exercitium m. Oratione tantæ fidei, à Deo, quidquid petierit, impetrabit n.

- §. 1. Excitat Dominus *sal si spiritu mulieres*, quando virorum deficit fervor spiritus.
- §. 2. Est oratio, thesaurorum Dei clavis, cuius usum nos docet mulier Chananzæ.
- §. 3. Elia Iudæos deserenti, coram seauerunt, & Christo gentiles, ad quorum ultimam lineam Sol iste radiavit.
- §. 4. Egressa mulier. Egressus Christi, huius mulieris operabatur egressum, qua, ut Onager, capta est tribulatione.
- §. 5. Egressa. Ad faciendam orationem, egredere de peccato: quia etiam alienum peccatum impedit orantem Moysen: Cur stantes oramus.
- §. 6. *Miserere e*. Hinc optime inchoatur oratio, & non sicut Pelagus docet, nec vult Deus vix verbera.
- §. 7. Mei. Punit Deus parentes in filiis, & aliquando demonem suis appetunt filibus.
- §. 8. Magna huius mulieris fides, qua Christum implorat: est enim aduersitas, ut mirum Hieremia.
- §. 9. Non respondit. Deus nobis non respondet: vel quia illi non respondemus, vel quia dissimulat.
- §. 10. Est pauperum oratio arom: Deo suave fragrans, quam ut melius audiat, precepit in celo silentium.
- §. 11. Verbum. Christus mulieri via virtutis non respondit, sed virtutis, ut David ait.
- §. 12. Accedentes Discipuli. Christus hoc eis negat, quod pro muliere hac requirebant, ut eis ostendat virtutem.
- §. 13. At illa venit. Orationi necessaria est perseverantia, licet nobis nullus respondeat.
- §. 14. Non est bonum. Hac repulsa provocat Christus huius mulieris fidem, qua virtus apparet celestis.
- §. 15. Etiam Domine. Ex opprobrio retulit mulier misericordiam, sicut Anna & Esther.
- §. 16. Mittere canibus. Attende, quod melior est canis vivus leone mortuo, & quod de tenebris Deus lucem educit.
- §. 17. Etiam